Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK. ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX. Telefon št. 552. LJUBLJANA, 7. decembra 1926. Telefon št. 552. ŠTEV. 143.

Narodna banka in tečaj dinarja.

Generalni ravnatelj Narodne banke g. dr. Dragoljub Novaković je v razgovoru z urednikom gospodarskega dnevnika »Oko« v Beogradu na stavljena vprašanja med drugim izjavil:

Narodna banka ima kot emisijski zavod po zakonu namen, da regulira obtok novčanic, da ščiti domačo valuto in da daje kratkoročne kredite gospodarstvu v državi. Narodna banka more vplivati na reguliranje kreditnih razmer, toda sama nima niti za cilj niti ne more regulirati teh razmer. Kreditne razmere so mnogo večje od kreditov, s katerimi banka razpolaga. Za sedaj imamo na razpolago 1.3 do 1.5 milijard dinarjev, ki jih banka lahko izda na kratkoročen kredit. In to je seveda v resnici eskomptiranje, ne kreditiranje, ker ni cilj Narodne banke kreditiranje, temveč reguliranje obtoka novčanic. Omenjeno eskomptiranje se more po sedanjem stanju vršiti kakor rečeno do 1.5 milijarde dinarjev. Eskompt se more povečati le tedaj, ako se poveča podloga, in Narodna banka more izdati v celem trikrat večjo vrednost od svoje podloge.

Izdajanje novčanic je vprašanje opreznosti, ker je to vprašanje dinarjeve vrednosti in njegove stabilizacije. To se pravi: Narodna banka lahko izda samo toliko novčanic, kolikor jih obtok lahko prenese, ne da bi to neugodno vplivalo na dinar.

Kar se tiče pritožb zaradi neenake razdelitve kreditov po pokrajinah je g. dr. Novaković odločno izjavil, da so neosnovane. Kdor ima pravico na kredit pri Narodni banki in nudi zadostne garancije, lahko dobi ta kredit. Gleda se na to, da se daje kredit tam, kjer je stvarna potreba in se nudi v večji meri tam, kjer ga bolj potrebujejo.

Glede dinarja je g. dr. Novaković izjavil, da je njegov tečaj dejansko stabiliziran, ker se dve leti nahaja na istem nivoju, ter da se ima nadaljevati delo v pravcu konsolidacije dinarjevega tečaja. Stabilizacija je za sedaj dejanska, a za zakonsko stabilizacijo bo potrebno, da se ta stabilizacija še nekoliko let drži in postane proizvod naših gospodarskih in finančnih prilik. Kadar se bo to zgodilo, bo vprašanje definitivne zakonske stabilizacije le stvar donošenja zakona v skupščini. Tedaj se bo moglo preiti na zlato valuto. Dolg pri Narodni banki naša država redno vsako leto odplačuje, tako z deležem pri dobičku banke, kakor vsotami, ki so predvidene v to svrho v državnem proračunu.

Generalni ravnatelj dr. Novaković je za nadaljevanje sedanje aktivne devizne politike, češ, da dosedanji rezultati so vsekakor za to. Narodna banka mora intervenirati na borzah, ker je struktura našega narodnega gospodarstva takšna, da je v gotovem času preveč deviz na razpolago, drugič jih pa manjka. Tu nastopa Narodna banka, ki po potrebi kupuje in prodaja devize.

Obrtniški shod dne 8. decembra v Ljubljani.

Vsi gospodarski krogi tožijo o hudi krizi in gledajo z bojaznijo v bodočnost. Gospodarska kriza — to besedo slišite neštetokrat iz ust obrtnika in trgovca in skoraj smo se že te krize tako privadili, da že ne pričakujemo več rešitve.

Gospodarska kriza so neurejene gospodarske razmere. Povzročajo jo predvsem v veliki meri s svojim nerazumevanjem naših teženj oni odločujoči faktorji, ki so poklicani, da pospešujejo gospodarske in socijalne interese državljanov.

Le poglejmo, kje so početki žalostnega položaja, v katerem se nahaja naš obrt, kje leže vzroki našega obubožanja in našega naravnost brezpravnega stanja!

O ogromnem uvozu obrtniških izdelkov, o korupcijskih aferah pri raznih dobavah, o mišljenju, ki ga imajo gotovi krogi o obrtništvu, in o davkih, pod katerimi ječi ves naš gospodarski življenj — bi bilo odveč govoriti. To so stvari, ki jih obrtnik, kakor pravijo, ne razume. Zato se bomo pa omejili le na one krivice, ki se nam v vsakdanjem življenju vsiljujejo in ki vplivajo na obrtništvo v Sloveniji tako uničujoče, da je prišel čas, da kot davkoplačevalci z najenergičnejšimi sredstvi pretrgamo verigo, katero oklepajo okrog nas oni, ki menijo, da je obrt pastorka raznih obrtnih oblastev.

Svoječasno so obrtniške organizacije v Ljubljani odločno zahtevale, da se Salezijanskemu zavodu na Rakovniku odvzame pravica prevzemati dela po naročilu. Zavod vzdržuje obsežno čevljarsko, krojaško in mizarsko delavnico, v katerih je zaposlenih nekaj pomočnikov in v vsaki stroki po 20 do 30 vajencev. Rakovnik ima pravico javnosti in pod to krinko razvija zavod tako delavnost v obrtu, da prevzema n. pr. mizarska dela, ki bi mnogokrat zadostovala velikemu mizarskemu podjetju. Pri tem pa zavod ne plačuje niti davkov, niti drugih javnih dajatev. Ni potem čudno, da z lahkoto konkurira obrtništvu. Obrtna oblast mirno gleda, kako zavod na neupravičen način izpodjeda zaslužek obrtništvu, češ, da je to humanitarni zavod. Ravno v zadnjem času pa namerava obrtna oblast predlagati ministrstvu trgovine in industrije, naj bi se državnemu vzgajevališču v Ljubljani priznala pravica po § 14. obrtnega reda, da ba smel zavod izdajati učna in pomočniška spričevala za krojaško in čevljarsko stroko.

Nič nimamo proti vzgajališčem in raznim zavodom, ki vzgajajo mladino; odločno pa smo proti temu, da bi se vsi ti zavodi vzdrževali na račun in škodo obrtništva. Zakaj pa se ne bi iz teh humanitarnih zavodov rekrutirali dobri poljski delavci in drugi stanovi? Ravno v krojaški in čevljarski stroki je toliko naraščaja, da je naravnost brezmiselno zaganjati mladino v te obrte. Tega obrtna oblastva ne vidijo. Pa državne delavnice! Pošta, železnica, vsaka večja državna prometna panoga ima že svojo delavnico. Po mnenju gospodov pomenijo te državne delavnice štedenje. Obrtnik je predrag, lastna delavnica, to bo cenejše, si mislijo in že je tu delavnica, kjer se dela nekaj za vzdrževanje obratov — mnogo pa tudi za privatne stranke, dasi morda brez vednosti predstojnikov. Celo kaznilnice se uporabljajo za obrtne delavnice. Zakaj pa se kaznjenci ne bi uporabljali za javna dela? Vojni ujetniki so kot pošteni ljudje, brez lastne krivde, morali ob vodi in kruhu opravljati težka javna dela (n. pr. regulacijo Ljubljanice itd.), zakaj pa kaznjenci ob dobri hrani, ki jo imajo, ne bi gradili prekopov, cest in opravljali druga taka dela?

Če pridenemo še postopanje naših oblasti napram šušmarjem, potem pa smo v dokajšnji meri očrtali vzroke bednega položaja našega obrtništva. Obrtništvo nima zaslužka, ker mu ga že lahko vsak, ki nima boljšega opravila, odjeda — in tu so početki obrtne gospodarske krize.

Davkoplačevalci smo, in kot taki tudi upravičeni, da napravimo temu sistematičnemu uničevanju obrta — konec.

Obrtniške organizacije so se zaradi tega odločile, da proti sedanjemu postopanju oblasti napram obrtništvu najodločneje protestirajo.

Priredile bodo zaradi tega dne 8. decembra t. l. v Ljubljani protestni skod, katerega se morajo udeležiti obrtniki Slovenije.

Pokažimo, da spoštujemo svoj stan in zahtevajmo, da ga bodo spoštovale in ščitile tudi naše oblasti!

ITALO - ALBANSKI PAKT.

Naša celokupna javnost razpravlja o težkem udarcu, ki ga je prizadela naši državi imperijalistična italijanska politika s svojim albansko - italijanskim paktom. S tem paktom se je zadnje dni bavilo in se še bavi celokupno naše časopisje. Zlasti je vzbujal zanimanje uvodnik v »Politiki« pod naslovom »Brodolom«, v katerem se naglaša, da se je politiki Italije posrečilo, da si je Albanijo popolnoma podvrgla. List pravi, da je treba našo zunanjo politiko resno v vsakem pogledu revidirati. Ta politika temelji na zelo slabih temeljih in potrebno je energično hitro delovanje. »Novosti« pišejo, da je ta pogodba bolj čudna, kakor vse dosedanje. Po tej pogodbi se Italija obvezuje, da bo varovala Albanijo pred vsemi spremembami, političnimi in teritorijalnimi. Albanija se za kaj takšnega ne obvezuje. Iz tega je razvidno, da se Italija ni pogajala kot država z državo, marveč ona kot samostojna država z Albanijo, ki je pod njenim zaščitništvom. Dalje je zelo važna obveza, da nobena od njiju ne bo sklenila politične ali vojaške pogodbe z drugo državo. Jasno je, da velja ta klavzula z Albanijo, kateri se s tem prepoveduje stopiti z nami v kateresibodi sporazum. Ta pogodba pomenja resno nevarnost za mir na Balkanu in za mir v Srednji Evropi in izzivanje Italije proti nam. Z vojaškimi in političnimi pripravami Italije proti nam pravijo »Novoti«, da se je naša meja napram Albaniji po tem novem paktu vojaško znatno oslabila. Do sedaj smo imeli prav malo suhe meje z Italijo, sedaj se je meja znatno razširila in s tem je našo obrambno moč zadel občuten udarec. Tudi francoski list »Temps« pravi o tem, da se je s tem paktom občutno zmanjšala vrednost pakta prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo, do katere je prišlo po težavnih pogajanjih. Italijansko-albanska pogodba dela vtis, da Italija niti najmanj ne odklanja zahtev, ki jih je nekoč imela nad Albanijo in ki so bile vedno onemogočene. Če tudi ne bi vzeli v obzir, pravi omenjeni francoski list, da ima italijansko-albanska pogodba za posledico, da se v principu uničijo vsi sporazumi, ki so se prej sklenili med Italijo in Jugoslavijo z namenom, da bi se obvarovala albanska neodvinost, vendar nastaja vprašanje ali se ne bodo morda radi tega odnošaji med Beogradom in Rimom otežkočili.

Zakon o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije.

Pred menoj leži razsodba okrajnega sodišča proti neki veletrgovini radi kršitve protidraginjskega zakona. Preveč prostora bi zavzelo, ako bi hotel to celo kurijozno obsodbo objaviti, navesti hočem le par stvari. Četudi slika s tem ne bo popolnoma jasna, vendar si vsak lahko napravi približno sodbo, na kakšnem stališču stoje naša sodišča in kakih utemeljevanj se poslužujejo za obsodbe.

Omenjena tvrdka je kupila v avgustu preteklega leta od banaške tvrdke okrog 800 kg masti. Ker se je vršil transport v najhujši vročini, je nastal primanjkljaj, ker je povsem naravno, da se pri masti, ki je cel mesec na transportu, izgubi gotov odstotek Ravno tako se je stopilo in izcurelo nekaj masti pri iztovarjenju, oziroma prevažanju v namembni postaji, katero se je vršilo v najhujši vročini in se je ta manko seveda stavil v kalkulacijo.

Ko je bila tvrdka s strani policijskih revizorjev ovadena, češ da prodaja mast predrago, je prišla ta kalkulacija pred sodišče, katero pa tega manka ni uvaževalo, ampak pravi v utemeljevanju obsodbe: »Stališče, da naj konzument plača obtožencu manko, je nedopusten. Trgovca skrb je, da dobiva mast v posodi, ki masti ne pušča tega primanjkljaja, ker bi obtoženec lahko dal dobavitelju mast na razpolago, oziroma je ta odgovoren za slabo posodo. Konzument pa ni za to tukaj, da bi odgovarjal za škodo, za katero odgovarja le dobavitelj, odnosno naročnik. Notorično znano je, da tudi iz Amerike prihaja mast. Če Amerikanc znajo zavarovati mast tako, da ne izteka, morajo to znati tudi tukajšnji dobavitelji.«

Meni se zdi, da bi se sodišče v Banatu ne postavilo na isto stališče, ako bi kupec stavil to mast res na razpolago dobavitelju. Pri nas je običajna embalaža za mast lesen sod, medtem ko se v prekomorskem prometu uporablja tudi pločevinasta posoda, katera bi pa v naših razmerah blago samo še podražila in bi se za to potrebni materijal moral nabavljati v inozemstvu, medtem ko imamo lesa dovolj doma. Poleg tega se ameriška mast prevaža v špecijalnih trasportnih napravah, katerih pri nas ni. Kar pa se tiče regresa radi kala, pravi § 78 železniškega obratnega pravilnika, da pri masti povrne železnica samo manko, ki presega 2%, kar se smatra kot naravni razhod. (Gewichtsschwund infolge der natürlichen Beschaffenheit der Ware.) Teh dveh odstotkov prejemalec ne more reklamirati pri železnici, pri dobavitelju pa istotako ne, ker je pri prodaji ab predajna postaja zanj merodajna le uradno ugotovljena teža na predajni postaji. Sodišče vsega tega ni popolnoma nič upoštevalo.

Nadaljna točka kalkulacije in kritike bi bil prometni davek, Sodnik pravi: »Prometni davek se sme računati le od nakupne cene plus voznine.« — Vsak trgovec ve seveda, da mora plačati 1% prometnega davka od prodajnega fakturnega zneska. Nadalje pravi sodišče: »Teh 6% (govor je o običajnem in dopustnem dobičku, katerega zakon dovoljuje) se mora računati tako, kakor da bi ležal kapital celo leto v istem blagu. Če isti kapital obrne tvrdka trikrat na leto, milijonski promet ga obrne gotovo večkrat, dobimo

trikrat 6, to je 18%. Torej znaša čisti dobiček le odlomek od 6%, kolikokrat pač tak kapital tvrdka v prometu obrne.«

Ne glede na to, da zakon ni tako mišljen in tega tudi nikjer ne pravi, bi pod takimi okolnostmi nikdo ne vodil podjetja, namreč da bi bil omejen samo na 6% dobiček, odstotek zgube pa bi mu bil popolnoma odprt, ker v isti razsodbi sodišče ne pripušča, da bi se pri dveh različnih tvrdkah in po različnih cenah kupljena mast kalkulirala skupaj, ampak se postavi na stališče: ako ste mast predrago plačali in napravili zgubo, je to ponesrečena špekulacija in nikakor ne gre, da bi to zgubo zvalili na konzumenta. Nadalje omenja sodišče, »da je tvrdka kot veletrgovina pridobitno nepotreben člen verige vseh prodajalcev in posredovalcev življenskih potrebščin, na njihovem potu od producenta do konzumenta« ter »da se je manjšim trgovcem vsilila kot nepotreben člen v pridobitnem oziru, ki je mast podražil ter zavlačeval pot iste od producenta do konzumenta«, vsekakor čudno naziranje za inteligenta, katerega pa ne mislim tukaj pobijati, ker bi to predaleč privedlo.

Ne mislim reči, da se ne store s strani posameznih trgovcev nikake pogreške, prepričan pa sem, ko bi sedeli v sodnih dvoranah ljudje, ki razumejo trgovsko poslovanje, bi pri večini ovadb niti ne prišlo do razprave. Na vse zadnje, ako kdo misli, da je od trgovca prikrajšan, si lahko svobodno izbere drugega.

Da zakon ne doseže svojega namena, se vidi že iz tega, ker vidimo vse polno starih solidnih tvrdk na zatožni klopi ter njihovih obsodb v Uradnem listu. Ako bi bili to res navijalci cen, ne bi posebno v predvojnih časih prišle njihove tvrdke do ugleda in dobrega imena, kar se vidi že iz vednega pristavka v obsodbah: »nekaznovan«.

Verižnikom in navijalcem cen (če se more pri obilici blaga danes o njih govoriti) zakon vseeno ne pride do živega, ker če oni vedo, da se imajo bati sodišča, bodo vedno gledali, da se temu izognejo, v katerem oziru ni ravno težko sodišče premotiti. Soliden pošten trgovec pa, ki se zaveda, da posluje pravilno, dela v zavesti, da mu nikdo ne more nič oporekati. Razmere ga seveda pouče drugače. Sodnija njegove kalkulacije ne prizna, obsodi se ga kakor kakega zločinca na denarno kazen in zapor in morajo spoštovani ugledni možje v zapor, med tem ko se ljudje, katerim je prav za prav ta zakon namenjen, smejejo tozadevnim vladnim naredbam.

Če že sodišča, v katerih sedijo visokošolsko naobraženi ljudje, nimajo zadostnega znanja o trgovskem poslovanju, je jasno, da mora imeti masa še veliko bolj meglene pojme o trgovini in narodnem gospodarstvu sploh. Krivda zadene v tem oziru v nemali meri trgovstvo samo, ker se premalo stori za tozadeven pouk in razjasnitev med konzumenti in se ni potem čuditi, da so tudi zakoni in naredbe temu primerno prikrojene. Samo svoboda v trgovini in konkurenca je v stanu znižati cene in urediti naše razmere, kolikor se pri obstoječih gospodarskih prilikah sploh dajo urediti.

A. B.

Brezbrižni prevzem tuje naročilne brzojavke: odškodninska obveznost pravemu naslovniku radi odpadlega dobička.

(Iz sodne prakse.)

V istem malem podeželskem kraju sta bili dve podjetji, ki sta se bavili izključno z istim posebnim tamošnjim deželnim pridelkom. Imeli sta isti krajevni naslov, le da je toženec pred tem besedilom imel še svoje ime in priimek.

Do tožnice se je bila obrnila neka stranka pismeno, naj pošlje vzorec blaga najboljše kakovosti in javi najnižjo ceno. To se je zgodilo in je nato stranka brzojavno naročila blago po sporočeni najnižji ceni 100 Din za 1 kg. Namesto tožnici se je pa brzojavka vročila toženi stranki, ki je naročilo izvršila. Tožeča stranka toži toženko za dobiček, ki ji je odšel s tem, da je toženka namesto nje izvršila dobavo.

Pravdno sodišče je zavrnilo tožbeni zahtevek. Svoj odškodninski zahtevek opira tožnica na splošne določbe §§ 1294 in 1295 obč. drž. zak., češ da je toženka neupravičeno sprejela brzojavko, namenjeno zanjo, in za njenim hrbtom izvršila naročilo, ki ni bilo nanjo naslovljeno. § 1295 določa med drugim: ... Kdor na način, ki nasprotuje dobrim šegam, namenoma povzroči škodo ..., je zanjo odgovoren. Ta določba daje obrambo proti nelojalnemu postopanju in proti poslovni nedostojnosti. Vprašanje je torej, je-li toženec zakrivil kako nelojalnost ali trgovsko nedostojnost. Dokazano pa je po izpovedbah prič, da je toženkina knjigovodkinja poštno vročevalko izrečno opozorila, da je brzojavka namenjena za tožnico in poučila, naj jo nese v posojilnico, kjer je upravičeni prevzemalec korespondence za tožečo stranko; vročevalka pa je izrečno izjavila, da je tamkaj že bila, da pa brzojavke tamkaj nočejo prevzeti in da so jo tam napotili, naj brzojavko odda v toženkini pisarni. Knjigovodkinja se je nato prepričala, da je od stranke, ki je ž njo toženka že dolgo v trgovinskih zvezah in ki ji je par dni poprej tudi stavila ponudbo. Zato je knjigovodkinja prevzela brzojavko in je toženka še isti dan potrdila stranki sprejem naročila. Če pa je toženka ob teh okolnostih po uradnem organu prišla v posest brzojavke in po izjavi uradnega organa do znanja, da tožnica brzojavke noče sprejeti in da ga je poslala toženki, potem se more trditi, da je toženec postopal v dobri veri in to tem bolj, ker je od stranke, ki je ž njo v stari poslovni zvezi, tudi sama pričakovala odgovora na ponudbo, odposlano ji par dni poprej. Naslov na brzojavki je pa tudi sličen njenemu brzojavnemu naslovu. — S tem pa je izpodmaknjen odškodninski tožbi njen temelj.

Prizivno sodišče je pa ugodilo tožbenemu zahtevku. — Nima sicer pomislekov proti pravilnosti prvostopnih stvarnih ugotovitev, ne more se pa pridružiti pravnemu zaključku iz teh dejanskih ugotovitev, da toženka ni kriva škode, ki je nastala tožnici s tem, da je njej namenjeno naročilo prevzela ona in ga izvršila. Prvo sodišče ugotavlja, da je toženkina knjigovodkinja na tožnico naslovljeno brzojavko sprejela le radi tega, ker je poštna vročevalka na dotično opozoritev izrecno izjavila, da naslovljenka brzojavke ne sprejme, marveč jo pošilja toženki in ker je toženka od naročitelja tudi pričakovala odgovora na ponudbo, stavljeno mu par dni poprej. — Vendar je prvo sodišče prezrlo vsebino brzojavke, ki sprejema neko ponudbo, ki je toženka ni stavila, namreč ponujeno ceno 100 Din, dočim se je toženkina ponudba glasila na 110 Din. To dejstvo samo že je moralo pri toženki vzbujati sum, je-li istinita izjava osemnajstletne poštne vročevalke, ki ji po lastni izjavi krajevne razmere tudi še niso bile znane. Že navadna pazljivost, ki jo zahteva § 1297 obč. drž. zak. od vsakogar, kamo-li pazljivost čl. 282 trg. zak., ki zanjo jamči toženka, zahtevala je nujno, da se razjasni stvar z vprašanjem pri tožnici, ki ima svoje poslovne prostore celo v isti hiši kakor toženka. Toženka pa tega ni storila, marveč si je kratkomalo usvojila tuje opravilo in ga izvršila, preden je zaznala tožnica za brzojavko. Toženka je torej odgovorna za utoževani odišli dobiček tožnici tako po določilih čl. 283 trg. zak., kakor op onih §§ 1323 in 1324 obč., drž. zak., kajti postopala je očitno brezbrižno.

Revizijsko sodišče toženkini reviziji ni ugodilo. — Ravnanje tožene stranke z brzojavko, naslovljeno na tožnico in tožnici namenjeno, se po pravici označuje za očitno brezbrižno in je s tem tožnici v posledici povzročena škoda dosledno nastala iz take toženkine brezbrižnosti, ki upravičuje tožečo stranko, da zahteva povrnitev izostalega ji dobička (§ 1324 obč. drž. zak.). Vkljub zatrdilu donašalke, da tožeča stranka brzojavke noče sprejeti, je bila dolžnost toženke, da se o tem zanesljivo prepriča, ko je vendar iz vsega položaja morala vedeti ali vsaj sumiti, da navedba donašalke ni pravilna. Kajti iz vsebine brzojavke je razvideti, da je šlo za ponudbo količine blaga od strani tožnice na odpošiljalca brzojavke, ki je ponudbo sprejel in naročil takojšnjo odposlatev naročenega blaga. Toženki se je pač moralo videti čudno, da se brzojavka noče sprejeti po tožeči stranki, dasi je šlo za efektuiranje od nje ponudenega trgovinskega posla. Njena dolžnost je bila sprejem brzojavke odkloniti, ako že ni hotela tožeče stranke obvestiti in se ž njo sporazumeti. Stvar bi se bila v tem primeru razčistila in bi bila tožeča stranka obvarovana škode. Namesto tega je pa toženka efektuirala pošiljatev iz lastne zaloge in odvzela tožeči stranki dobiček, ki bi ji bil pripadel iz dotične kupčije in si ga naklonila sebi, a s tem v isti višini povzročila tožnici škodo. Pravilno se ji je torej naložila povrnitev škode v smislu § 1324 ob. drž. zak. — Tudi ni pravilno naziranje revizije, da je tožnica mogla preprečiti škodo s tem, da bi naročitelju odposlala blago potem, ko je dobila brzojavko v roke, kasneje. Ker je došla brzojavka v toženkine roke in je toženka namesto tožnice odposlala naročeno blago, ter je naročilec na vprašanje tožeče stranke pojasnil, da daljnjega blaga ne potrebuje, ni moči od tožnice zahtevati, da za morebitno razbremenitev toženke sili naročilca, naj sprejme njeno blago in se izpostavi nevarnosti plačila stroškov brezplodne pravde.

R. St.

Migljaji prodajalcu.

Zelo koristni so migljaji, koje priporoča Trgovski koledar 1927 prodajalcu in ki bi morali biti takorekoč kredo vsakega prodajalca. — Migljaji zahtevajo:

Bodi z vsakim odjemalcem enako prijazen; denar delavca je ravnotoliko vreden kot dame v kožuhu.

V vsakem odjemalcu moraš videti dobrotnika trgovine, saj prinaša trgovini zaslužek, tebi pa vsakdanji kruh.

Ne dajaj prednosti novemu odjemalcu pred starim, pač pa glej, da postane iz novega odjemalca stari.

Na vprašanja odjemalcev odgovarjaj jasno in razločno.

Dobri nasveti vzbujajo zaupanje in privežejo odjemalca na trgovino.

Izkoristi vsaki trenutek prostega časa, da izpopolniš svoje znanje, ker s tem koristiš največ samemu sebi.

Vsaka reklamacija odjemalca je načeloma upravičena, seveda s stališča odjemalca. Zato pa vpoštevaj stališče odjemalca in ostani prijazen.

Nikdar ne smeš biti neprijazen z odjemalcem, četudi potane breztakten.

Istotako ostani miren in vljuden, kadar postane odjemalec oblasten. Poskusi z mirnim pojasnilom. Izobražen odjemalec se bo hitro streznil, ker mirna stvarnost vpliva.

Ako kake stranke ne moreš zadovoljiti, pokliči neopazno šefa, kateri se bo s stranko zedinil.

IZPREMEMBE V STANJU INDUSTRIJSKIH IN OBRTNIH PODJETIJ V SLOVENIJI.

V času od 1. aprila do 30. junija 1926 so se izvršile po statističnih podatkih Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v stanju industrijskih in obrtnih podjetij naslednje izpremembe. (Prijave so označene z +, odjave z —.)

Izdelovanje brusnih kamnov +1. Izdelovanje cementnih predmetov + 3, — 1. Izdelovanje cementnih zidov na grobovih — 1. Izdelovanje cementne opeke + 4, — 1. Opekarne + 3, — 3. Lončarji + 3, — 3. Lončar in pečar + 1. Pečar + 1. Izdelovanje ogledal na **tovarniški način** + 1. Izdelovanje sekir + 1. Kovači + 21, — 20. Kovači podkovni + 11, — 4. Vozno kovaštvo + 2. Vozno kovaštvo in izdelovanje zvoncev + 1. Ključavničarji + 7, — 2. Livarna kovin + 1. Strojno ključavničarstvo — 1. Pasar in kovinostrugar, podružnica + 1. Izdelovanje ročnih strojev ter aparatov na **tovarniški način** + 1. Izdelovanje svetlobnih teles in tozadevnih umetniških okraskov na **tovarniški način** — 1. Izdelovanje aparatov, gospodarskih ter tehniških potrebščin za znanstvene laboratorije, bakterijološke stanice in ambulance **na tovarniški način** + 1. Kolarji + 13, — 4. Sodarji + 10. Žage + 6, — 3. Žaga in mlin + 1. Žaganje drv z motornim pogonom — 2. Izdelovanje lesnih izdelkov + 1. Mizarji + 41, — 22. Urarji + 3, — 2. Zobni tehnik + 1. Vulkaniziranje gumijevih izdelov + 1. Pletarna, predilnica, tkalnica, barvarna in apretura + 1. Strojarji + 1, — 2. Jermenarji in sedlarji + 2. Sedlar in ličar — 1. Izdelovanje sirkovih metel + 2, — 1. Izdelovanje krtač — 1. Izdelovanje kokošnjakov + 1. Izdelovanje tekstilnih izdelkov na **tov. način** + 1. Vrvar — 1. Tkalec + 1. Izdelovanje pletenin + 1. Strojno pletenje + 3, — 1. Izdelovanje čipk + 1. Izdelovanje perila + 1, — 1. Tapetniki + 1, — 1. Krojači + 55, — 31. Šivilje + 89, — 9. Šivilja in modistka + 1. Čevljarji + 83 — 41. Izdelovanje copat — 1. Krznar — 1. Klobučar — 1. Izdelovanje slamnikov — 1. Modistke + 4, — 1. Čiščenje oblek + 1 — 1. Pranje in likanje perila + 1. Brivec + 6, — 1. Knjigovezi + 1, — 2. Mlini + 25, — 11. Peki + 18, — 11. Slaščičarji + 1. Medičar in svečar + 1. Izdelovanje halve in rahatlokuma (turški med) + 1. Izdelovanje turškega medu in sladoleda + 1. Mesarji + 15, — 8. Mesarji podružnica + 3, — 2. Konjski mesar + 1. Mesar in prekajevalec — 1. Prekajevalec + 2. Čiščenje črev — 1. Čiščenje črev in toplenje loja + 2, — 1. Izdelovanje sira + 2. Mlekarna + 1. Izdelovanje žganja — 3. Izdelovanje likerjev + 1. Izdelovanje kisa + 1. Izdelovanje sodavice in pokalic + 1. Izdelovanje strupa in zdravilnih tvarin + 1. Ogljarne + 1, — 1. Izdelovanje patentiranih briket za podžig. + 1. Izdelovanje kreme za čevlje in mazila za parkete + 1. Izdelovanje otroških balončkov + 1. Stavbno podjetje + 3, — 1. Stavbni mojster + 1. Zidarji + 2, — 2. Tesarji + 3, — 5. Vodnjakarski mojster + 1, — 1. Vodovodna inštalacija + 1. Elektrotehniška naprava + 1. Izrezavanje šip + 1. Pleskar — 1. Pleskarji in sobni slikarji + 3 — 1. Fotografi + 1, — 1. Konjač + 1. Gačenje živali — 2. Spedicija + 4 — 1. Izvoščki + 9, — 1. Izvoščki z avtomobilom + 5, — 1. Prevažanje oseb z osebnim avtomobilom + 13, — 1. Prevozniki + 5, — 2. Snaženje čevljev + 1. Gostilne + 14, — 27. Gostilne brezalkoholne + 2, — 1. Kavarna + 1. Kavarna brezalkoholna + 1. Žganjetoč — 3. Mehanika + 2. Sedlarji + 6, — 5. Celokupno tedaj 560 prijav in 264 odjav.

Trgovina.

Naš izvoz jajc. Izvoz jajc spada med najvažnejše stroke izvozne trgovine kraljevine SHS. Iz neznatnih začetkov so se tekom 30 let ustanovila večja eksportna podjetja, ki izvažajo zlasti v Nemčijo, Švico, deloma tudi v Francijo in Anglijo. Pred vojno so segale trgovske zveze tudi v prekmorske države. Trgovina z jajci je pravi borzni posel, zahteva tako od izvoznika, kakor tudi uvoznika mnogo strokovnega znanja in bogatih izkušenj. Toda tudi ako so ti predpogoji dani, ostane posel vseeno še riskanten, o čemur smo imeli priliko prepričati se baš tekom zadnjega poslovnega leta. Jajce gre predno pride do konsumenta skozi nekoliko rok. Ljudje s košarami nabirajo od hiše do hiše v najbolj oddaljenih vaseh in naselbinah. Kupujejo od kmetic jajca, ki jih oddajajo bližnjim podeželskim trgovcem včasih pa tudi direktno na zbirališče jajc. Manjši trgovci zbirajo jajca toliko časa dokler ne naberejo po nekoliko zabojev, ki jih odpošljejo eksportnemu skladišču, kjer se jajca s specijelnimi napravami kontrolirajo, sortirajo in zavijejo v posebne zaboje za izvoz v inozemstvo. Ta stroga kontrola je zlasti necbhodno potrebna, ker producent ne prodaja samo zdravih jajc, ampak tudi gnilih in neuporabnih, zlasti ko računa s porastom cen in jih zadržuje. V Jugoslaviji se uporablja v splošnem v hladni sezoni zaboje za 1440 komadov jajc, v topli sezoni z 720 komadi. Za to množino je bila odločilna uporaba angleškega šoka. (1440 komadov je 12 dvojnih šokov.) Za zavijanje potrebna lesna volna se producira deloma v tuzemstvu, deloma se volno uvaža pa tudi iz inozemstva. Ako se je po skladiščih nabralo že vagonske množine 100 do 110 normalnih zabojev po 1440 komadov, se prevažajo zaboji na železnice, kjer se polagajo v vagone, kjer se zlasti mora paziti na to, da se dobi s strani železniške uprave dober vagonski materijal, kjer more moča znatno škodovati. Sunki pri aranžiranju, predolga vožnja pozimi, mraz in dr. predstavljajo veliko nevarnost za transport jajc in se morejo s primerno postavko v kalkulacijah eksporterja proračunati. Ako je blago srečno na naslovni postaji, se začne tekma za razpečevanje. Kakor se izvozniki pri tem poslu pri nakupu s povišanjem cen pri producentih medsebojno borijo, ker hoče vsaki odnesti čim večji kvantum, tako skuša prodajalec pri inozemskem odjemalcu z najnižjo ponudbo tovariša izpodriniti. Pri takem postopanju se bijejo trgovci z jajci medsebojno in ne nudi ta posel danes niti približno ekvivalent na zaslužku za velik riziko, velike kapitale, katere zahteva naporno delo eksporterja. Z ozirom na ta nevzdržni položaj so se že večkrat smotreni trgovci sestali, da bi se sporazumeli vsaj glede solidnih nakupovalnih uzanc. Vršili so se sestanki važnejših zastopnikov te branže vendar je bil vsak trud za sanacijo trgovine z jajci zaman. Interesantni del trgovine z jajci je konzerviranje jajc. V času največje produkcije jajc ni normalni konsum v stanju, da bi uporabil vse zaloge. Zvišek te za produkcijo ugodne perijode se shrani za zimske mesece, ko produkcija pada. Še pred leti je veletrgovina z jajci poznala kot glavno sredstvo za konserviranje samo vlaganje jajc v apno. Napredek tehnike je pa tudi v tem oziru prinesel preobrat in se danes konservirajo jajca izključno samo v hladilnikih. V te svrhe se vlagajo zdrava sveža jajca v skladišča z enakomerno umetno temperaturo, kjer se držijo skoro mesece sveža in ki niso tako glede okusa prav nič slabša kakor sveža. Pred časom še smo bili tudi mi primorani oddajati jajca za konserviranje v velika hladilna skladišča na velikih svetovnih predhodnih tržiščih. Danes pa posedujemo po podjetnosti nekaterih dalekovidnih domačih podjetnikov prvorazredne hladilnike za jajca v državi sami. Posebno priznanje zasluži v tem oziru tvrdka Matheis Suppanz & Co., v Mariboru, ki je že l. 1906 v Mariboru uvedla konserviranje jajc v lastni hladilnici. Želeti bi bilo, da bi se ta važna eksportna panoga s strani države pospeševala in da bi se domačemu eksporterju, zlasti z lojalnim izvozno-carinskim ravnanjem omogočilo na inozemskih trgih enakovredno tekmovanje z drugimi eksportnimi državami, katere ne zahtevajo previsokih ali sploh nobenih izvoznih carin.

Zunanja trgovina Poljske. Poljski listi poročajo, da je Poljska v dobi od januarja do avgusta leta 1926 uvozila za 509·9 milijonov zlatih zlotov blaga, izvozila pa je za 824 milijonov zlatih zlotov.

Industrija.

Prva tvornica avtomobilov v Jugoslaviji. Časopisje sporoča, da namerava ameriška veletvornica avtomobilov Hudson Essex zgraditi v naši državi najprej manjšo tvornico, v kateri bi se iz uvoženih delov konstruirali avtomobili Hudson Essex. Iz te manjše tvornice bi se pozneje razvila velika tvornica avtomobilov, ki bi sama izdelovala večino sestavnih delov za avtomobile.

Zaposlitev inozemcev. V nekaj dneh se bo v ministrstvu za socijalno politiko sestala komisija, ki bo ponovno pretresala vse pravilnike o zaposlitvi inozemcev pri podjetjih v jugoslovanski državi.

Denarstvo.

Finančna stran oblastnih volitev. Ministrski svet se že delj časa posvetuje od kot naj se dobi denarja za tehnično izvedbo oblastnih volitev. Določeno je, da se onih 15 do 35 milijonov Din, ki jih je treba za volitve, dvigne pri finančnem ministrstvu iz raznih proračunskih postavk, s tem, da to svoto pozneje oblasti vrnejo finančnemu ministrstvu.

Izkazi o stanju hranilnih vlog. Finančna delegacija objavlja, da izda »Izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah in tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za III. četrtletje 1926 v 111. številki »Uradnega lista« z dne 4. decembra 1926. Kakor že izkaz za drugo četrtletje, potrjuje tudi pričujoči, da vloge sicer še vedno naraščajo, da se pa pojavlja padajoča tendenca prirastka. Ako namreč izhajamo od stanja vlog ob koncu tretjega kvartala 1925, ki je znašalo 383,743.063 Din 12 p, vidimo, da so narasle vloge do 31. decembra 1925 za 35,877.642 Din 57 p, do 31. marca 1926 za nadaljnih 45,323.055 Din 94 p, do 30. julija 1926 za nadaljnih 24,884.099 dinarjev 30 p, do 30. septembra 1926 za nadaljnih 18,343.479 Din 20 p. V odstotkih zgoraj navedene celokupne svote z dne 30. septembra 1925 znaša torej prirastek: 31. decembra 1925 9·37%, 31. marca 1926 11·81%, 30. junija 6·48%, 30. septembra 4·78%. Iz tega je razvidno, da je bil prirastek 30. septembra skoro za polovico manjši, kakor 31. decembra 1925, dočim se razlika napram 31. marcu t. l. približuje celo dvem tretjinam, kar je vsekakor značilno.

Dolgovi Francije. Pred kratkim so bili objavljeni uradni podatki o višini notranjih in zunanjih dolgov Francije. Po teh podatkih znašajo notranji dolgovi 286·5 milijard frankov, zunanji pa 290·8 milijard frankov, skupaj torej 577·3 milijarde frankov. Obresti za ta dolg znašajo 25·5 milijard frankov, kar predstavlja več kot polovico francoskega državnega proračuna za leto 1927.

Davki in takse.

Koliko davka pride na osebo. Po podatkih, ki jih je zbrala angleška državna zakladnica, je naraslo davčno breme, ki pade na posamezno osebo v Zedinjenih državah, Angliji, Nemčiji, Italiji in Franciij od leta 1918 do 1925 v sledeči meri: Zedinjene države od 6·8 na 29·6 dolarjev, Anglija od 3·11 na 4·26 šterlingov, Nemčija od 31·3 na 108·4 mark, Italija od 53·8 na 449 lir, Francija od 84·5 na 702·4 frankov.

Promet.

Dela za nov železniško-gradbeni program naše države. V sredo 8. t. m. se vrši v Beogradu prva seja predsedstva in ožjega odbora, izvoljenega na zadnji železniški konferenci, ki ima proučiti ves od prometnega ministrstva predloženi materijal ter pripraviti definitivne predloge za plenum. Posvetovanja bodo trajala najbrže 14 dni. Slovenijo zastopa na konferenci 16 delegatov.

Nerednosti v poštno hranilnem prometu. Ljubljanska direkcija pošte in telegrafa je izdala krajevnim organom okrožnico: »Pričakovali smo, da bo rodila naša odredba, s katero smo priporočali poštam, da skrbe za čim hitrejši razmah poštno hranilnega prometa v Sloveniji in da uporabijo vsako priliko za agitacijo v prilog poštne hranilnice, ugoden uspeh. Zdaj pa dobivamo pritožbe, da nekateri poštni uslužbenci s svojo nevljudnostjo in neuslužnostjo naravnost odganjajo vlagatelje od poštnih hranilnic. Zgodil se je celo slučaj, da je poštni uradnik odložil stranko, ki je hotela vložiti denar v poštno hranilnico na drugi dan, ker ni poznal poštno hranilničnih predpisov. Opozarjamo na člena 90. ozir. 92. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih in pripominjamo, da bomo odslej smatrali vsak tak slučaj kot pregrešek zoper omenjena dva člena in bomo temu primerno postopali proti prizadetemu. Direkcijski inšpektorji se bodo odslej pri pregledovanju pošt zanimali tudi za to, ali pozna uradništvo »Pravilnik o izvrševanju poštno-hranilne službe« ali ne, in bodo vsakega uradnika, pri katerem bodo videli, da tega pravilnika še ni predelal, naznanili direkciji.« (Tako pozornost naj bi posvečala poštna direkcija vsem strokam poštne službe; priporočala naj bi predvsem več vslužnosti v prometu s strankami. Opomba uredništva.)

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Mariboru bo, kakor smo že poročali, mesto v sredo 8. t. m. **v četrtek 9. t. m.** v prostorih Gremija trgovcev v Mariboru, Jurčičeva 7/II.

RAZNO.

Ukinjene dveh gospodarskih zbornic. Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo trgovine in industrije že izdelalo načrt zakona o gospodarskih zbornicah, po katerem bi se ukinili gospodarski zbornici v Velikem Bečkereku in v Podgorici. Pristojnost prve zbornice se bo porazdelila med beograjsko, novosadsko in osješko zbornico, a pristojnost druge med zbornicami v Sarajevu in Skoplju.

Gozdovi v naši državi. Po zadnjih statističnih podatkih ima naša država 7 milijonov 704.652 ha gozdov. Od tega odpadejo na državne gozdove 3,741.551 ha. Ostalo je last privatnikov in posameznih občin. Kakor vidimo, ima država blizu polovice vseh gozdov v svoji lasti.

Latinica pri Turkih. Turška vlada pripravlja načrt zakona glede uvedbe latinice namesto dosedanjega arabskega pisma.

Nov srebrn rudnik v naši državi. V Openici pri Ohridu so našli v bližini rimskega rudnika bogat rudnik srebra in svinca. Ruda vsebuje 80% čistega svinca in pol odstotka 1.5 kg čistega srebra. Eksploatacija rudnika je v polnem teku. Dnevno se izkoplje 2 do 3 vagone rude. Neka inozemska tvrdka je že stavila ponudbo, da odkupi rudnik.

Trgovski koledar za l. 1927 je izšel v založbi Trgovskega društva Merkur za Slovenijo v Ljubljani. Uredil je koledar zopet g. Fran Zelenik. Vsebina koledarja je zelo pestra in praktična. Posebno nam je omeniti sestavke: Organizacija trgovske pisarne, knjigovodstvo žage, vinska trgovina, razni praktični migljaji trgovskemu personalu itd. itd. Ta koledar je prepotreben vademecum za vsakega trgovca, podjetnika in nameščenca. Cena lično v platno vezanemu izvodu je s poštnino vred Din 15, kar gotovo ni pretirano. — Naroča se pri Trgovskem društvu Merkur za Slovenijo v Ljubljani, Gradišče 17.-I.

Letošnji pridelek sladkorne pese. — Mednarodni poljedelski urad v Rimu je objavil statistične podatke o letošnjem pridelku sladkorne pese. Podatki obsegajo približno dve tretjini svetovne produkcije. Manjkajo podatki iz Rusije, Francije, Italije in še nekaterih držav z manj razvito sladkorno industrijo. Po zbranih podatkih znaša letošnji pridelek sladkorne pese 359.9 milj. kvintalov, dočim je znašal lanski 407 milijonov. Pridelek sladkorja bo torej letos manjši kot lani, vendar pa večji kot se je prvotno mislilo. Celokupna sladkorna produkcija v 15 državah, na katere odpade okrog 90 odstotkov svetovnega pridelka, bo znašala letos okrog 64.5 milj. kvintalov, dočim je znašala lani 70.7 milijonov.

Pridelovanje žita. Tako je naslov knjižici, ki jo je ravnokar izdala Delegacija proizvajalcev čilskega solitra. Prav potrebna nam je bila, kajti do sedaj ni imel naš kmetovalec spisa, ki bi v kratkem obdelal to snov. Knjižica nam v uvodu pove, kako smo v naši državi sploh in v Sloveniji še posebej zaostali glede pridelkov žita in kako daleč so druge države pred nami. V poglavju »O žitih sploh« dobimo opis žitnih rastlin in njih zahteve glede zemlje. Oddelek »Gojenje raznih vrst« nam poda navodila glede gnojenja žit, učinek raznih organskih in umetnih gnojil ter način njih uporabe; obenem nam navaja še druge pogoje za povečanje žetvenih pridelkov. Sledijo še odstavki o kolobarjenju zemlje, pripravi semenja in o setvi, o oskrbovanju setve in žetvi. Sploh dobimo v tej knjižici, ki ima 52 strani, vsa navodila, ki so potrebna za zvišanje pridelkov. Vsak kmetovalec, ki bo pazljivo prečital ta spis, bo črpal iz njega dovolj naukov, ki mu bodo prinesli obilo koristi v gospodarstvu, če jih bo vpošteval. Zato vsem toplo priporočamo to knjižico, in to tembolj, ker jo na željo dobi vsakdo brezplačno. Oglasiti se mu je samo pismeno na naslov: Poddelegacija proizv. čilskega solitra v Ljubljani, Grubarjevo nabrežje štev. 16, ki mu na željo brezplačno dopošlje tudi še druge kmetijske knjižice. Delegacije, bodisi v slovenskem ali srbohrvatskem narečju.

Borza dela v Mariboru. Od 28. novembra do 4. decembra je pri tej borzi dela iskalo dela 53 moških in 46 ženskih, skupaj 99 oseb, 65 osebam in sicer 25 moškim in 40 ženskam je bilo delo ponujeno, 25 moških in 31 ženskih, t. j. 56 oseb, je dobilo delo, odpadlo jih je 70, odpotovalo pa 24 oseb; od 1. januarja do 4. decembra pa je delo iskalo 6395 oseb, 6327 osebam se je ponudilo delo, 3061 oseb je delo dobilo, odpadlo jih je 3657, odpotovalo pa 851 oseb.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 1 elektromonter, starejša moč, samec, 1 kolar, 2 čevljarja, 1 pek, 1 kočijaž, 1 kuhar v kavarno, 2 vajenca trgovske stroke, 8 vajencev (čevljarske, mizarske, usnjarske, pekovske in natakarske obrti); 120 šivilj za perilo, 25 služkinj, 12 kuharic, 3 hotelske kuharice, 1 pletilka, 1 šteparica odej, 10 kmečkih dekel, 5 sobaric, 4 šteparice gornjih delov čevljev, 3 vzgojiteljice, 2 varuški, 4 postrežnice.

Strašna eksplozija v rudniku Nove Zelandije. V premogovniku pri Geymouthu v Novi Zelandiji se je vnel premogovni plin. Nastala je strahovita eksplozija. Sedemnajst rudarjev je prišlo ob življenje, nekaj pa jih je bilo ranjenih. Zračni pritisk, ki je nastal radi eksplozije, je bil tako močan, da so v Wellingtonu popokala stekla na oknih in je bilo tudi mnogo streh poškodovanih.

Po svetu. Vsled protivljenja sovjetske vlade, da bi v inozemstvu se nahajajoče bankovce červonca zamenjala, je padel **červonec** v Varšavi v par dneh od 4.16 na 3.18; pa so ga še kar ponujali. — V novembru lanskega leta se je število **insolvenc v Avstriji** povečalo, v letošnjem novembru je šlo nazaj. Letos v novembru je bilo priglašenih 39 konkurzov in 185 sodnijskih poravnav. Zaključek bi bil še ugodnejši, če bi ne bilo nagajalo vreme in bi ne bilo preprečilo marsikakšne kupčije. Insolvence se tičejo v prvi vrsti manjših tvrdk. — V oktobru je bilo na Nemškem napovedanih 485 **konkurzov**, v novembru pa 471. — V prvih devetih mesecih l. l. so producirali na **Ogrskem** 1,392.000 meterskih stotov surovega železa, od teh 488.000 v mesecih julij, avgust in september. — O Poljski beremo, da hoče **obrestno mero** nanovo znižati in je tozadevni pritisk vlade na banke zelo velik. Finančno ministrstvo hoče znižati splošno obrestno mero od 16 na 15% in obrestno mero pri Poljski banki od 10 na 9%. Najvišja mera pri zasebnih operacijah bo znižana od 20 na

15%. — Med Ogri in Avstrijci se vršijo **likvidacijska pogajanja** o nekdanjem skupnem avstrijskem in ogrskem premoženju. — Nemškemu finančnemu ministrstvu so predložili predlog, naj se davek na **sladkor** zniža. — Mesto Danzig bo vpeljalo državni monopol na tobak. Nemška bančna skupina bo dobila monopol menda za 20 let v zakup in bo dala za to Danzigu večje posojilo. — Na Češkoslovaškem so se organizirali **trgovci z živino**; v prvi vrsti zato, da preprečijo prepoved uvoza tuje živine. Želijo si latvijsko živino, dalje rumunsko in ogrsko. — Program **londonske industrijske konference**, ki se je udeležujejo zastopniki nemške in angleške industrije, misli na razpravljanje o možnosti sodelovanja obeh zvez, obsegajočih industrijo obeh dežel. — Nemški **depotni zakon** je podaljšan za dve leti, do konca leta 1928. — **Konsumni davki** v Rumuniji so zvišani, v prvi vrsti davek na petrolej in sladkor. Dalje pridejo davki na sodo, jesih, mineralno vodo, vegetabilna olja, čaj, kavo, oranže itd. — Sovjetska vlada je podelila ameriški skupini koncesijo za izkoriščanje **zlatih najdišč** v Po-Amurju za dobo 40 let. — Poljski kartel **nafte** ni podaljšan za dobo pet let, temveč zaenkrat samo do 31. decembra t. l. — Banatska žitna veletvrdka **Oskar Hirschl** je postala insolventna in se je uvedlo že poravnalno postopanje. V zadnji kampanji je veliko izgubila. — V oktobru je znašal **ruski eksport** čez evropsko mejo 65.5 mil. rubljev, import 58.1, aktivni saldo torej 7,400.000 rubljev. — **Rumunska zunanja trgovina** v prvih desetih mesecih letošnjega leta izkazuje aktivnost 2.4 milijard lejev. Ker izvoz lesa, žita in živine počiva, gre aktivnost na račun petroleja. — **Stinnesovo posojilo** v Ameriki je zadelo na težkoče. — Na koncu meseca je nastopilo na **berlinskem denarnem trgu** veliko pomanjkanje denarja. — Na berlinski borzi so krožile vesti, da bo državna banka znižala **obrestno mero** še pred 1. januarjem. Sedaj poroča »Berliner Tageblatt«, da to vprašanje niti v razpravo ne pride. — Nemška vlada bo dala družbam, ki **gradijo ladje**, podporo. — »Information dvomi, da bi bil mednarodni dogovor o **tračnicah** 10. decembra v Parizu podpisan. — V ameriški industriji **umetne svile** je nastal boj in je sedaj prvič razbita enotnost v nastopanju te industrije. — Konec angleškega štrajka pomeni za **poljsko rudarstvo** sevedą veliko škodo. V zadnjih mesecih je bil njegov položaj prav izboren. — Sicer pa beremo o velikem dviganju kapitala pri **poljskih industrijskih podjetjih**. Prva tovarna lokomotiv je zvišala svoj akcijski kapital za dva milijona zlatov, municijska tovarna Pocisk za 6 milijonov itd.

Ljubljanska borza.

dne 6. decembra 1926.

Blago: Brzojavni drogovi (skoro samo borovi, z malim odstotkom smreka ali jelka), zdravi, obeljeni, stegnjeni, ravni (z dopustom male enostranske krivine), ravno odžagani, dolž. 6½ m, najmanjši obseg: v vrhu 38 cm in 2 m od tal 53 cm, računajoč težo 1 kub. m do 800 kg, fco vag. meja za komad, 20 vag., den. 40, bl. 40, zaklj. 40; bukovi testoni, orig., monte, od 10 do 30 cm, media najmanj 23, fco vag. Sušak, 6 vag., den. 540, bl. 540, zaklj. 540; deske — smreka, jelka, 18 mm, 4 m, od 16 napr., medi 24, monte, fco vag. meja, 5 vag., den. 510, bl. 510, zaklj. 510; kostanjevi les za tanin, cepanice s 15% okroglic, kar je od 30 cm deb. cepano, fco vag. nakl. post. za 100 kg, 10 vag., den. 21, bl. 21, zaklj. 21; pšenica, 75/76, fco vag. nakl. post. bl. 295; koruza umetno sušena, fco vag. nakl. post. bl. 155; koruza nova, času prim. suha, fco vag. nakl. post. bl. 140; koruza nova, času prim. suha, za jan., fco vag. nakl. post. bl. 145; ajda prekm., fco vag. nakl. post. bl. 335; rž, 71/72, 2%, fco vag. nakl. post. bl. 225; ječmen krmilni, 62/63, fco vag. nakl. post, bl. 170; ječmen krmilni, 63/64, fco vag. nakl. post. bl. 180; ječmen letni, 65/66, fco vag. nakl. post. bl. 192.50; oves, fco vag. nakl. post. bl. 160; otrobi drobni, fco vag. nakl. post. bl. 125; fižol beli, 3—4%, fco vag. nakl. post. bl. 175; fižol rmeni, 3—4%, fco vag. nakl. post. bl. 175; laneno seme, fco Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, fco Ljubljana den. 370.

Vrednote: Invest. pos. den. 78; vojna škoda den. 340; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 195, bl. 198; Ljubljj. kred. banka den. 140; Merkant. banka den. 95; Prva hrv. šted. den. 880; Kred. zav. den. 170, bl. 180; Strojne tov. den. 95; Trb. prem. družba den. 320; Papirnice Vevče den. 110; Stavbna družba den. 55, bl. 65; Šešir den. 104.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 4. decembra 1926. Kg govejega mesa 15 do 18, jezika, jeter, ledic, možganov 18, vampov 8 do 10, pljuč 8. loja 10, teletine 17 do 20, prašičjega mesa 19 do 22.50, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, slanine 18 do 22, masti 23 do 25, šunke 30 do 35, prekajenega mesa 25 do 30, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35, koštrunovega mesa 13 do 14, jagnjetine 20, konjskega mesa 6 do 8, kg debrecinskih klobas 40, krakovskih 42, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk 28, polprekajenih kranjskih 32 do 35, svežih 25, suhih 50, prekajene slanine 28 do 30. Piščanec 20 do 25, kokoš 30 do 40, petelin 25 do 35, divji zajec 30 do 65, kg srne 20 do 30, kg krapa 25 do 30, linja 25, ščuke 35, postrvi 55 do 60, klina 15 do 20, mrene 25, pečenke 10. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 45, čajnega 50 do 55, masla 40 do 45, bohinjskega sira 38, sirčka 9 do 10, eno jajce 1.50 do 1.75, kg črnega in rženega kruha 5, belega 6, kg jabolk 3 do 8, hrušk 3 do 10, ena pomaranča 1.50 do 2, limona 0.75 do 1.25, kg fig 12, rožičev 10, navadnega kostanja 4 do 6, maroni10 do 12, orehov 12, luščenih orehov 34 do 36, kg kave 42 do 72, pražene kave 52 do 100, kristalnega sladkorja 14.50, v kockah 16.50, riža 8.50 do 10, liter jedilnega olja 18, namiznega 20, kisa 2.50 do 4.25, petroleja 7, testenin 10 do 12, čaja 75, pralnega luga 3.75, kg make št. 0 5.50 do 6, št. 1 5.25, št. 2 (banaške) 5.25, št. 3 4.50, št. 4 (banaške) 4, št. 6 domača 4, kg kaše 6, ješprenja 7, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 7 do 9, ržene moke 4.50, q pšenice 350 do 370, rži 270 do 290, ječmena 240 do 260, ovsa 215 do 250, prosa 350, koruze 220 do 230, ajde 350 do 380, fižola 400 do 425, graha 430 do 500, deče 600, q premoga 42, 1 kub. meter trdih drv 150, mehkih 75, q sena 75 do 100, slame 50, kg endivije in motovilca 10 do 12, radiča 15 do 17, zelja 1.50 do 2, rdečega zelja 5 do 6, kislega zelja 3.50, ohrovta 1.50 do 2, karfijol 12 do 14, kolerab 8 do 10, podzemljic 1, špinače 18 do 20, paradižnikov 12 do 14, čebule 3 do 4, česna 7 do 10, krompirja 1.50 do 1.75, repe 1, kisle repe 3, korenja 1 do 5, peteršilja in zelenjave za juho 5.

Mariborski trg, dne 4. decembra 1926. To pot je bilo 70 slaninarjev na trgu, ki so pripeljali 2219 zaklanih svinj seboj in so prodajali meso in slanino po običajni ceni 10.50 do 25 Din kg na drobno, 14 do 17 za kg na debelo. Domači mesarji so prodajali po dosedanjih cenah, pač pa so se klobase precej pocenile. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 700 komadov. Cene so radi bližajočih se božičnih praznikov precej poskočile, posebno pri goseh in puranih, ki so se prodajali po 100 do 200 Din komad. Srne in zajci 20 do 40, morske ribe 20 do 30 Din kg. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. S temi stvarmi trg ni bil posebno dobro založen, pač pa je bilo 7 stojnic, v katerih so prodajali v soboto in v nedeljo medičarske in druge izdelke za Miklavžev večer. Krompirja in čebule je bilo samo 5 voz. Cene so bile krompirju 1.50 do 2, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 2 do 3, paradižnikom 8 do 10, medu 25 do 30, maslu surovemu 40 do 46, kuhanemu 46 do 50, čajnemu 50 do 60 Din kilogram. Endiviji, ohrovtu 1.50 do 2.50, zeljnatim glavam 0.50 do 4, karfijolu 4 do 10 Din komad, mleku 2.50 do 3, smetani 12 do 16, oljčnemu olju 26 do 36, bučnemu olju 18 do 24 Din liter, jajcam 1.75 do 2.25 Din komad. Sadju: jabolkam in hruškam 4 do 12, grozdju 8 do 15 Din, orehom 10 do 12, luščenim 35, dateljem 25 do 35 Din kg, kostanju 2.50 do 4 Din liter (surovemu), 6 do 7 (pečenemu). — Cvetlicam 0.25 do 5, z lonci vred 10 do 75 Din komad, agavam, alojam, ind. kaktusom, palmam (sadilkam) 5 do 10 Din komad. Lončeni in leseni izdelki 1 do 120 Din komad, brezovim metlam 2.25 do 6 Din komad, lesenim grabljam 8 do 10 Din komad, koruzni slami 25 do 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V torek, 30. novembra so kmetje pripeljali 3 voze sena in 1 voz slame, v soboto, dne 4. decembra pa radi slabega vremena samo 1 voz slame na trg. Cene so bile senu 80 do 100, slami po 50 Din za 100 kg. V sredo, 1. decembra je izostal tržni dan radi državnega praznika.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe za dobavo 15 kub. m smrekovih desk, za dobavo 1000 kg bombaževine; do 14. decembra t. l. za dobavo 1000 kg pisane bombaževine; do 17. decembra t. l. za dobavo 1 brusnega kamna ter za dobavo 5000 kg kalcinirane sode. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe za dobavo kuhinjskega orodja. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 16. decembra t. l. pri komandi Kosovske divizijske oblasti v Prištini glede dobave desk in hlodov. — Dne 22. decembra t. l. pri Odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 20 ton motornega bencina. — Dne 27. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave inventarskega materijala. Dne 29. decembra t. l. pri Generalni direkciji poreza v Beogradu glede dobave 7600 kom. letnih bluz in 7600 parov čevljev za finančno kontrolo. — Dne 3. januarja 1927 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 158 kom. parnih razvodnikov iz fosfornega brona, glede dobave raznega fasonskega železa, črne železne pločevine, železne žice in žičnikov; pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 9000 kub. metrov hlodov.

Prodaje. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. decembra t. l. pri direkciji šuma v Bjelovaru glede prodaje hrastovih debel. — Dne 3. januarja 1927 pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede prodaje ca. 16.000 kg odpadkov od stekla in ca. 22.000 kg starih gumijevih cevi.

rih gumijevih cevi. — Predmetna oglasa z natančnejšimi podatki sta v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le
GRITZNER in ADLER

GRITZNER in ADLER
za dom, obrt in industrijo v vseh opremah.
Istotam pletilni stroj DUBIED
Pouk v vezenju brezplačen.
Večletna garancija
Delavnica za popravila.
Nizke cene, tudi na obroke.
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Veletrgovina
v
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN, Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovice, dokolenice, nahrbniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, police, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce
edino le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Najnižje cene! Na veliko in malo!

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. Pisalni stroji ‚Adler' in ‚Urania'. Kolesa iz prvih tovarn ‚Dürkopp', ‚Styria', Waffenrad', ‚Kayser'

Naročajte in širite povsod TRGOVSKI — LIST! —

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.
Lastna knjigoveznica
TELEFON ŠT. 552
TISKARNA MERKUR
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.
LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.
Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, štatute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.
TELEFON ŠT. 552

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.